Gemeente Heerde

cittaslow

Memo

Datum
1 oktober 2024

Van
Ambtelijke organisatie

Aan
Gemeenteraad en steunfractieleden.

Onderwerp
Aanvullende informatie naar aanleiding van commissiebehandeling 24 september met betrekking tot voorstel 'extra krediet ten behoeve van financieringsconstructie vaste inrichting Huisartsenpraktijk Wapenveld in MFA Wapenveld'

In de commissievergadering van 24 september 2024 is er gesproken over het voorstel van het college om extra krediet beschikbaar te stellen voor de dekking van kosten van vaste inrichting van de te realiseren huisartsenpraktijk en apotheek in de nieuwe MFA in Wapenveld. Tijdens de commissie waren de fracties positief kritisch en hebben zij verschillende vragen gesteld. Wethouder Nienhuis heeft aangegeven om - voorafgaand aan behandeling in de raadsvergadering op 7 oktober 2024 - op een drietal onderwerpen aanvullende informatie te verstrekken. Dit betreft: staatsteun, rentepercentage en solvabiliteit in combinatie met risicobeperkingen.

Allereerst is het goed om kort stil te staan bij de constructie die wordt aangegaan met de huisartsen. We ontvingen signalen dat er wordt gedacht dat er sprake is van een lening aan de huisartsen. Dit is niet het geval, er wordt geen lening verstrekt aan de huisartsen. De gemeente zal de vaste inrichting aanschaffen en wordt daarmee eigenaar van de materialen. De huisartsen betalen een vergoeding voor de huur van het gebouw + een huur/opslag voor de vaste inrichting.

1. Staatsteun

De regels met betrekking tot staatsteun komen voort uit afspraken binnen de Europese Unie. Ze zijn vastgelegd in artikelen 107, 108 en 109 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Dat betekent dat voor de uitleg van staatsteunregels kan worden gekeken naar uitleg van Europese Commissie en Europese Hof van Justitie. Het ministerie van BZK en de VNG hebben specifiek het Kenniscentrum Europa Decentraal opgericht om uitleg te geven over het Europees recht, waaronder staatsteun. Voor meer informatie kan op de website van Kenniscentrum Europa Decentraal worden gekeken. In deze memo wordt volstaan met de hoofdlijnen en analyse van situatie in MFA Wapenveld.

Staatsteun is het direct dan wel indirect verstrekken van financiële steun aan ondernemingen door overheden. De EU wil gelijke concurrentievoorwaarden scheppen voor alle ondernemingen op de interne markt. Door de staatsteunregels willen ze eventuele steun door overheden in goede banen leiden. De EU heeft onder andere uitzonderingen aangewezen, waarbij geen sprake is van staatsteun. De bekendste is misschien wel de de-minimus regeling, waarbij een bedrag van € 300.000,- aan staatsteun geoorloofd is. Ook heeft de EU verschillende vrijstellingsverordeningen voor specifieke doelgroepen opgesteld.

Om te kunnen bepalen of er sprake is van staatsteun, moet namelijk worden voldaan aan 5 cumulatieve criteria. In deze memo vatten we de criteria als volgt samen:

1. Is er sprake van een **onderneming** die een economische activiteit verricht?
2. Wordt de steun door **staatsmiddelen** bekostigd?

3. Verschaffen de staatsmiddelen een **economisch voordeel** dat niet via normale commerciële weg zou zijn verkregen **(non-marktconformiteit)**?
4. Is de maatregel **selectief**: geldt het voor één of enkele ondernemingen, een specifieke sector/regio?
5. Vervalst de maatregelen (in potentie) de mededinging en (dreigt dit te) leiden tot een **ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer** in de EU.

In onderstaand schema wordt desbetreffende criteria toegepast op de casus van de huisartsenpraktik en apotheek in de MFA Wapenveld:

Criteria	**Analyse ambtelijke organisatie**
Onderneming	Een huisartsenpraktijk en apotheek moeten worden aangemerkt als onderneming.
Staatsmiddelen	De gemeente financiert de vaste inrichting uit eigen middelen, al dan niet met geleend geld. De gemeente ontvangt hiervoor een huurvergoeding.
Economisch voordeel	Als er sprake is van marktconform handelen, dan kan er volgens de Europese unie geen sprake zijn van staatsteun. Of de overheid marktconform handelt moet vooraf worden beoordeeld, rekening houdend met de informatie die beschikbaar was op het moment dat tot de maatregel werd besloten. Hierbij is het van belang om bijvoorbeeld te kijken naar destijds gehanteerde rente. Gesprekken over een opslag van de huur voor vaste inrichting, zijn twee jaar geleden gestart. De gehanteerde rente komt overeen met de rente die op dat moment gold. Op grond van de berekeningen (inclusief de overeengekomen indexering), welke onder 2 bij deze memo zijn gevoegd, kan dus worden geconcludeerd dat er in het geval van de MFA Wapenveld geen sprake is van economisch voordeel.
Selectief	De regeling wordt aangegaan met één specifieke huurder, als gevolg van de onderhandeling met deze huurder. De maatregel is dus wel degelijk selectief.
Grensoverschrijdend effect	Het gaat hierbij om een huisartsenpraktijk en apotheek gericht op de lokale bevolking. De ambtelijke organisatie concludeert op grond van de factsheet 'Handvatten ter beoordeling van interstatelijk effect', de notitie 'Puur lokaal, wat mag er allemaal?' (beide documenten opgesteld door Kenniscentrum Europa decentraal) en specifiek op verschillende uitspraken van de commissie ten aanzien van zorg gerelateerde zaken[1], dat er in dit geval sprake is van een zuiver lokaal effect. Als er sprake is van een zuiver lokaal effect is er geen grensoverschrijdend effect. In dat geval is er geen ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer.

Bovenstaande analyse van de cumulatieve criteria van staatsteun leidt tot de conclusie dat er geen sprake is van staatsteun. Meest voor de hand liggend argument, is dat er door marktconformiteit geen sprake van een economisch voordeel. Maar er is ook een tweede argument. Er is namelijk ook geen sprake van een grensoverschrijdend effect. In dit geval gaat het om een zuiver lokaal effect. Beide argumenten is op zichzelf al voldoende om te concluderen dat er in dit geval geen sprake is van staatsteun.

[1] SA.27432 betreffende publieke ziekenhuizen in de regio Hradec Králové (Tsjechië), SA.37904 betreffende een publiek medisch centrum in Durmersheim (Duitsland), SA 28035 betreffende een revalidatiekliniek in Bad Nenndorf (Duitsland) en SA.38920 betreffende de zorginstelling voor ouderen en gehandicapten in Tomar (Portugal).

2. Rentepercentage

Met de huisartsenpraktijk is een vergoeding (huur) voor de vaste inrichtingskosten van €10,- per €100.000,- per M^2 overeengekomen. Wanneer de vaste inrichtingskosten inderdaad €1.500.000,- bedragen dan is de aanvangshuurprijs bij een gelijkblijvend aantal M^2 (621) €93.150,- per jaar. Aan deze vergoeding ligt een annuïtaire berekening ten grondslag gebaseerd op een afschrijvingsperiode van 20 jaar en een rentepercentage van 2,15%. Met de huisartsen is een jaarlijkse indexering afgesproken gebaseerd op de CBS consumentenprijsindex. Deze indexering is gelijk aan het indexeringspercentage van de huur van het gebouw. Wanneer van een jaarlijkse indexering van 2,5% wordt uitgegaan dan wordt er in totaliteit €2.379.485,- aan huur ontvangen voor de vaste inrichting.

Op dit moment is het rentepercentage waarvoor de gemeente Heerde een lening kan afsluiten hoger dan het hierboven genoemde percentage van 2,15%. De rente is echter al aan het dalen en verwacht wordt dat deze daling zich doorzet in de komende periode. Of het rentepercentage gelijk of lager is bij het afsluiten van een nieuwe geldlening (begin 2026) blijft onzeker. In geval het rentepercentage op dat moment hoger is dan wordt dit nadeel in de jaren erna door de indexering van het huurbedrag gecompenseerd.

3. Solvabiliteit

Naar aanleiding van de behandeling van het voorstel in de commissievergadering, is er op 25 september 2024 een kredietrapport opgevraagd over de financiële positie van de betrokken huisartsenpraktijk. Het kredietrapport is opgesteld door een daarin gespecialiseerd bedrijf, te weten GraydonCreditsafe. In verband met privacy redenen van de betrokkenen en de openbaarheid waarin de gemeenteraad vergadert is er voor gekozen om dit rapport niet integraal met uw raad te delen. Er is voor gekozen om de relevante conclusies van het rapport te delen.

Zo merkt het rapport op dat het een rechtsvorm (maatschap) betreft met een lager dan gemiddeld risico. Ook behoort de onderneming tot een branche met een lager dan gemiddeld risico. De creditsafe internationale score betreft A. Dit betekent dat er een risico score is behaald tussen de 71 en 100. De trede A is de laagst mogelijke trede op een ladder van A t/m E en duidt aan dat de kans op een financiële calamiteit het laagst wordt ingeschat.

Op grond van bovengenoemde uitkomsten wordt het niet noodzakelijk geacht om extra risicobeperkende maatregelen te nemen, zoals het afsluiten van een verzekering.